

**МОНГОЛ УЛС
САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРООНЫ
ТОГТООЛ**

2013 оны 05 сарын 22 өдөр Дугаар 198 Улаанбаатар хот

**“Даатгагчийн үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлага,
дагаж мөрдөх үзүүлэлтийг тодорхойлох журам” батлах тухай**

Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 6.1.2, 6.2.3, Даатгалын тухай хуулийн 14.2.1 дэх заалтыг тус тус үндэслэн Санхүүгийн зохицуулах хорооноос ТОГТООХ нь:

1.”Даатгагчийн үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлтийг тодорхойлох журам”-ыг хавсралтаар баталсугай.

2. Тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж, олон нийтэд мэдээлэхийг Ажлын алба /Х.Бум-Эрдэнэ/-нд даалгасугай.

ДАРГА

Д.БАЯРСАЙХАН

Санхүүгийн зохицуулах хорооны
2013 оны 05 дугаар сарын 22-ны өдрийн
198 дугаар тогтоолын хавсралт

ДААТГАГЧИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА, ДАГАЖ МӨРДӨХ ҮЗҮҮЛЭЛТИЙГ ТОДОРХОЙЛОХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэ журмын зорилго нь Даатгалын тухай хуулийн 20.1-д заасны дагуу Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх)-ноос ердийн болон урт хугацааны даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авсан даатгалын компани (цаашид “даатгагч” гэх)-ийн даатгалын үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлттэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2.Даатгагчийн эрх бүхий албан тушаалтан нь Хорооны 2010 оны 203 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох заавар”-т заасан шаардлагыг хангасан байна.

Хоёр. Нэр томьёо

2.1.Энэ журамд хэрэглэсэн нэр томьёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

2.1.1.”даатгалын гэрээ байгуулах эрхтэй этгээд” гэж даатгалын компанийн орон тооны ажилтан, даатгалын зуучлагч, даатгалын төлөөлөгчийг ойлгоно.

2.1.2. “даатгалын гэрээ эзэмшигч” /policyholder/ гэж даатгагчтай байгуулах даатгалын гэрээнд гарын үсэг зурсан этгээдийг ойлгоно.

2.1.3. “бенефишер” гэдгийг ашиг сонирхол бүхий этгээд гэж ойлгоно.

Гурав. Даатгагчийн үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлага

3.1. Даатгагч нь даатгалын үйл ажиллагаандаа дараах шаардлагыг байнга хангаж ажиллана:

3.1.1. Даатгалын тухай хууль холбогдох бусад хууль тогтоомж болон даатгалын багц дүрмийг дагаж мөрдөх;

3.1.2. Компанийн үйл ажиллагааг хэвийн явуулах ажлын байртай байх;

3.1.3. Компанийн үйл ажиллагааг хэвийн явуулах техник тоног төхөөрөмж, даатгал,санхүү, бүртгэлийн программ хангамжтай байх;

3.1.4. Компанийн бүтэц дотор даатгалын тохиолдлыг газар дээр нь шалгаж баталгаажуулах, даатгуулагчийн нөхөн төлбөр, өргөдөл, гомдлыг барагдуулдаг, эрх ашгийг нь хамгаалдаг нэгжтэй байх;

3.1.5. Даатгагч нь компанийн санхүү, аж ахуйн үйл ажиллагаа болон давхар даатгалын үйл ажиллагаанд хяналт тавих дотоод хяналтын нэгж, эсхүл албан тушаалтантай байх. Дотоод хяналтын нэгжийн үйл ажиллагаанд мөрдөх журмыг компанийн Төлөөлөн удирдах зөвлөл, эсхүл компанийн гүйцэтгэх захирлын тушаалаар баталсан байх;

3.1.6. Компаниас гарсан шийдвэр болон компанийн өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа мөрдөх дотоод журам, заавар, эрх зүйн баримт бичгийг архивлан хадгалах;

3.1.7. Даатгагч нь өөрийн хувьцаа эзэмшигчийн талаарх мэдээлэл болон түүнд орсон өөрчлөлтийн талаар хувийн хэрэг /хавтаст материал/ үүсгэн хадгалах;

3.1.8. Даатгагч нь хаяг, холбоо барих утас, даатгалын бүтээгдэхүүний дэлгэрэнгүй танилцуулгыг мэдээлсэн өөрийн цахим хуудастай байх;

3.1.9. Даатгуулагчтай байгуулах даатгалын гэрээний загварыг зах зээл дээр борлуулахаас өмнө Хорооны Даатгалын газарт ирүүлж, хянуулсан байх;

3.1.10. Хорооны Даатгалын газарт ирүүлж хянуулсан даатгалын гэрээний загварт өөрчлөлт орсон тухай бүр шинэчлэгдсэн даатгалын гэрээний загварыг Хорооны Даатгалын газарт ирүүлж байх;

3.1.11. Даатгагчаас зах зээл дээр борлуулах гэж буй бүтээгдэхүүн нь Хорооны 2012 оны 356 дугаар батлагдсан “Сайн дурын даатгалын хэлбэр”-т заасан бүтээгдэхүүний алинд нь хамаарах талаар хянуулсан байх;

3.1.12. Даатгагчийн эрх бүхий албан тушаалтан /Үүнд: Компанийн тухай хуулийн 84.1-г заасан дараах этгээд хамаарна: Компанийн төлөөлөн удирдах зөвлөл, гүйцэтгэх удирдлагын багийн гишүүн, гүйцэтгэх захирал, санхүүгийн албаны дарга, ерөнхий нягтлан бодогч, ерөнхий мэргэжилтэн, төлөөлөн удирдах зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга/ нь шинээр томилогдох болон өөрчлөгдөх тухай бүр Хорооноос зөвшөөрөл авч байх;

3.1.13. Даатгагч холбогдох хууль, журамд заасан баримтыг үндэслэн нөхөн төлбөр өгч байх;

3.1.14. Даатгагч холбогдох хууль тогтоомжид нийцсэн улирал тутмын санхүүгийн тайлан болон жилийн эцсийн санхүүгийн тайланг Даатгалын тухай хууль болон Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуульд заасан хугацаанд Хороонд ирүүлж байх;

3.1.15. Даатгалын тухай хууль болон бусад хууль тогтоомжид нийцсэн аудитаар баталгаажуулсан тухайн жилийн санхүүгийн тайланг Даатгалын тухай хуулийн 29.5-т заасан хугацаанд нийтэд хэвлэлээр мэдээлж байх;

3.1.16. Нягтлан бодох бүртгэлийн баримт бичгээ Даатгалын тухай хуулийн 29.7-д заасны дагуу хадгалдаг байх;

3.1.17. Даатгагч нь Даатгалын тухай хуулийн 33.1, мөн хуулийн 33.5 дугаар зүйлд заасны дагуу санхүүгийн тайлангаа баталгаажуулах зорилгоор томилсон аудитортой байх бөгөөд даатгагч аудиторыг томилсноос хойш ажлын 5 хоногийн дотор Зохицуулах хороонд бичгээр мэдэгдэж байх;

3.1.18. Хорооны 2007 оны 212 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Актуарчийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх олгох болон актуарын стандарт үнэлгээ болон актуарчийн хяналт шалгалт хийх, тайлан гаргах журам”-д заасан шаардлагыг хангасан актуарчтай байх;

3.1.19. Компанийн төлөөлөн удирдах зөвлөл, эсхүл түүнтэй адил эрх бүхий этгээдийн баталсан давхар даатгалын жилийн төлөвлөгөөг холбогдох журамд заасан хугацааны дотор Хороонд ирүүлж байх;

3.1.20. Даатгагч давхар даатгалын нарийвчилсан тайланг гаргаж, холбогдох журамд заасан хугацааны дотор Хороонд ирүүлж байх;

3.1.21. Төөрөгдүүлсэн, эсхүл худал мэдээлэл агуулсан зар сурталчилгаа, мэдээлэл, товхимол болон түүнтэй адилтгах бусад баримт бичиг гаргах, тараах, тараахыг зөвшөөрөхгүй байх.

3.1.22. Даатгагч нь өөрийн дансны санхүүгийн гүйлгээг хянуулдаг байхаар Хорооны тухайн даатгалын компанийг хариуцсан улсын байцаагчид нотариатаар гэрчлүүлсэн итгэмжлэл олгох, эсхүл сар бүр Хорооны сэдэвчилсэн шалгалтаар дансны гүйлгээг шалгуулдаг байх шаардлагыг хангасан байх.

Дөрөв. Даатгагчийн салбар, төлөөлөгчийн газрын үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлага

4.1. Хорооны 2008 оны 61 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Ердийн даатгал, давхар даатгал болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн журам”-ын 3.10-т заасны дагуу зөвшөөрөл авсан даатгалын компанийн салбар нь тус журмын 3.7-3.8¹,3.8³ –т заасан шаардлагыг хангаж ажиллахаас гадна дараах нэмэлт шаардлагыг хангасан байвал зохино:

4.1.1. Улаанбаатар хот дахь салбарын захирал таван зуун мянган төгрөг хүртэл, хөдөө орон нутаг дахь салбарын захирал гурван зуун мянган төгрөг хүртэл дүнтэй нөхөн төлбөрийг бие даан шуурхай шийдвэрлэдэг байх;

4.1.2. Арилжааны банкны салбарт өөрийн данстай байх;

4.1.3. Даатгалын компанийн салбар нь жолоочийн даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тохиолдолд шуурхай албатай байх ба 24 цагаар дуудлага хүлээн авах суурин утастай, даатгалын тохиолдол болоход хохирлын хэмжээг газар дээр нь очиж тогтоох зориулалтын автомашинтай, даатгалын талаарх мэдээлэл оруулж хадгалах, шаардлагатай мэдээг мэдээллийн санд өгч нэгтгүүлэх интернэтэд холбогдсон программ хангамжтай байх;

4.1.4. Салбарын даатгалын үйл ажиллагаа явуулах газрын хаяг өөрчлөгдсөн тохиолдолд даатгагч ажлын 5 хоногийн дотор Хороонд бичгээр мэдэгдэж байх;

4.1.5. Салбарын сүүлийн 2 жилийн даатгалын анхан шатны баримт, нөхөн төлбөр олгосон баримт болон салбарын үйл ажиллагаатай холбоотой баримт бичгийг архивлан хадгалж байх;

4.1.6. Салбар нь Хорооны 2009 оны 275 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн санхүүгийн нэмэлт тайлангийн агуулга, маягтыг тогтоох журам”-ын 30, 31 дүгээр хавсралтын дагуу гаргасан тайлан мэдээг улирал бүр Санхүүгийн зохицуулах хорооны аймаг, нийслэл, дүүрэг дэх орон нутгийн төлөөлөгчид хүргүүлж байх;

4.2. Даатгалын төлөөлөгчийн газар нь Хорооны 2008 оны 61 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Ердийн даатгал, давхар даатгал болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн журам”-ын 3.29–т заасан шаардлагыг үйл ажиллагаандаа хангаж ажиллана.

Тав. Даатгалын гэрээ байгуулах болон даатгалын нөхөн төлбөр олгох үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлага

5.1. Даатгалын гэрээ байгуулахад дараах шаардлага тавигдана:

5.1.1 Даатгуулагчтай байгуулж байгаа даатгалын гэрээ нь монгол хэл дээр үйлдэгдсэн, утга санаа, үг хэллэг нь ойлгомжтой, төөрөгдүүлсэн болон хоёрдмол санаа агуулаагүй байх;

5.1.2. Даатгалын гэрээ дуусгавар болох хугацаанаас өмнө даатгалын гэрээ цуцлагдсан тохиолдолд даатгалын хураамжийн буцаалтыг даатгуулагч бичгээр хүсэлт гаргаснаас хойш 7 хоногийн дотордаатгуулагчид олгох;

5.1.3. Бүлгийн хэлбэртэй даатгалын гэрээ байгуулах / даатгалын гэрээнд ажилтнуудыг ажил олгогчтөлөөлж, оршин суугчдыг сууц өмчлөгчдийн холбоо төлөөлж гэх мэт/ тохиолдолд тухайн бүлэгт хамаарах даатгуулагч бүрд Иргэний тухай хуулийн 433.1-т заасны дагуу даатгагчаас гарын үсэг зурсан даатгалын баталгааг гардуулах үүрэгтэй.

5.1.4. Энэ журмын 5.1.3-т заасан даатгалын баталгаанд даатгуулагчийн овог, нэр, нас, хүйс, даатгалын эрсдэл, нөхцөл, хасалт, даатгалын хураамж, үнэлгээ, даатгагчийн хаяг, холбоо барих утсыг заавал тусгасан байна.

5.1.5. Даатгагч эсхүл түүний төлөөлөгч нь бүлгийн хэлбэртэй даатгалын гэрээ байгуулахаас өмнө даатгуулагч нэг бүрт тухайн даатгалын бүтээгдэхүүний талаар танилцуулж, зөвшөөрлийгбичгээр авсан байна.

5.1.6. Даатгуулагч нь даатгалын гэрээ байгуулахын тулд бүлэг байгуулахыг хориглоно.

5.2. Даатгалын нөхөн төлбөр олгоход дараах шаардлага тавигдана:

5.2.1. Даатгагч даатгалын нөхөн төлбөр олгохдоо даатгуулагчийг чирэгдүүлэхгүй байх;

5.2.2. Даатгагч даатгалын нөхөн төлбөр олгохоос татгалзах, хасалт хийх нөхцөл бүхий заалтыг даатгалын гэрээнд тусгасан тохиолдолд татгалзах үндэслэл, хасалт хийх нөхцөл нь Даатгалын тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжийн аль зүйл, заалтад хамааралтай болох тухай тайлбарыг Хороонд ирүүлж, хянуулах;

5.2.3. Даатгагч хууль хяналтын болон мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлтийг даатгуулагчаас шаардах тохиолдолд уг дүгнэлт гараагүй байхад даатгалын гэрээнд заасан хугацаа өнгөрсөн шалтгаанаар даатгалын нөхөн төлбөр олгохоос татгалзахыг хориглох;

5.2.4. Даатгалын гэрээгээр тохиролцсоны дагуу даатгалын хураамжийг хэсэгчлэн, үе шаттай төлөхөөр тохиролцсон үед даатгалын тохиолдол учирвал даатгагч даатгалын нөхөн төлбөрийг даатгуулагчийн төлсөн хураамжтай хувь тэнцүүлэн бууруулахыг хориглоно;

5.2.5. Урт хугацааны даатгалын гэрээ эзэмших эрх бүхий этгээд тухайн гэрээнд заагдсан даатгалын бенефишерт гэрээний эрхийн талаар бичгээр мэдэгдэх бөгөөд бенефишер байхгүй, эсхүл энэ эрхээс татгалзсан, эсхүл нас барсан тохиолдолд даатгалын гэрээ эзэмшигчийн хууль ёсны өв залгамжлагчид даатгалын нөхөн төлбөрийг олгоно.

5.3. Ердийн даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авсан даатгагч даатгалын нөхөн төлбөр олгохдоо дор дурдсан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

5.3.1. Даатгагч даатгалын тохиолдлын талаарх мэдээллийг авсан даруйдаа даатгуулагчид хариу өгч, даатгуулагчаас авах арга хэмжээний талаар тодорхой мэдээлэл өгөх үүрэгтэй бөгөөд даатгагч 72 цагийн дотор даатгалын тохиолдлыг шалгаж баримтжуулах өөрийн ажилтанг эсхүл даатгалын хохирол үнэлэгчийг томилно.

5.3.2. Даатгалын хохирлын үнэлгээний тайланг баталгаажуулж ирүүлснээс хойш даатгагч 14 хоногийн дотор багтаан даатгалын нөхөн төлбөр олгох эсэх асуудлыг шийдвэрлэж даатгуулагчид бичгээр мэдэгдэх бөгөөд даатгалын нөхөн төлбөрийг олгосон байна.

5.4. Урт хугацааны даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авсан даатгагч нөхөн төлбөр олгохдоо дор дурдсан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

5.4.1. Урт хугацааны даатгалын компани даатгалын тохиолдлын нэхэмжлэл авсан даруйдаа бүртгэж, 7 хоногийн дотор даатгуулагчаас нэмэлт материалыг багцаар нь шаардаж болно.

5.4.2. Шаардагдах бүх материалыг авсанаас хойш 30 хоногт багтаан нэхэмжлэлийг барагдуулах эсхүл олгохгүй байх нөхцөл шалтгааныг дурдаж даатгуулагчид бичгээр мэдэгдэнэ.

5.5. Даатгагч даатгалын гэрээ болон холбогдох журамд заасан хугацаанд даатгалын нөхөн төлбөр олгоогүй бол Иргэний хуулийн 232.6 дахь хэсэгт заасны дагуу хоног тутамд гүйцэтгээгүй үүргийн үнийн дүнгийн 0,5 хувиар алданги тооцох заалтыг даатгалын гэрээнд тусгасан байна.

5.6. Аливаа этгээдээс даатгалын үйл ажиллагаатай холбоотой ирүүлсэн гомдол, гарсан маргааныг шийдвэрлэсэн Хорооны шийдвэрийг эс зөвшөөрч, Даатгалын тухай хуулийн 82.1-д заасны дагуу гомдол гаргаагүй тохиолдолд даатгагч Хорооны шийдвэрийг биелүүлэх үүрэгтэй.

5.7. Даатгагч энэ журмын 5.6 дахь заалтыг биелүүлээгүй нь Даатгалын тухай хуулийн 67.1.1, 68 дугаар зүйлд заасан албадлагын арга хэмжээ авах үндэслэл болно.

5.8. Энэ журам нь Жолоочийн албан журмын даатгалд хамаарахгүй.

5.9. Даатгагч даатгуулагчтай даатгалын гэрээ байгуулахдаа даатгалын гэрээ байгуулах эрхтэй этгээдээр дамжуулж гэрээ байгуулна.

5.10. Даатгалын гэрээ байгуулах эрхтэй этгээд нь 2 жил тутамд зохион байгуулсан даатгалын сургалтад хамрагдсан байна.

Зургаа. Хяналт, хариуцлага

6.1. Даатгагчийн үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлтэд Хорооны Даатгалын газраас байнгын хяналт тавьж ажиллана.

6.2. Энэхүү журмыг зөрчсөн буруутай этгээдэд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

---ooOoo---

